

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTS-PRIJS VOOR 3 MAANDEN.

Voor Amsterdam..... f7.50. Voor de overige Steden des Rijks f8.50.
De Zondags-Editie en Bijblad n°. 1.50. Afzonderlijke Couranten..... n°. 10.

Maandag 12 Februarij.

UITGEVERS-DIRECTEUREN, GEBROEDERS DIEDERICH.

Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIEN:

Van een tot zeven regels, behalve de 35 c. zegelgeld..... f 1.75.
Iedere regel meerder..... f—25.
Buitengew. groote Lett., naar mate de ruimte die zij beslaan à 25 c. per regel.

BINNENLAND.

AMSTERDAM, Zondag 11 Februarij.

De overlandmail is gisteren te Triest aangekomen, doch heeft ditmaal de pakketten uit Java niet medegebracht.

Zooals te verwachten, hebben de woorden van Sir Charles Napier, den ex-opperbevelhebber van de Oostzee-vloot, uitgesproken op het feestmaal van den Lord Mayor van Londen, veel aanstoot gegeven. De *Morning-Post*, het orgaan van Lord Palmerston, verlangt, dat de admiraal onvrijd voor een krijgsraad geroepen worde, om zich over deze woorden te verantwoorden. De *Times* noemt het gedrag van Sir Charles Napier onverklaarbaar en bespottelijk. Met eene prachtige vloot naar de Oostzee te vertrekken, zegt dit blad, en niets uit te rigten, een operatie plan aan de admiraliteit aan te bieden, het niet uit te voeren en dan de schuld er van aan het bewind toe te schrijven, dit is wel het toppunt van belachelijkheid. In de officiele kringen hebben de woorden van den genoemden vlootvoogd groot opzien gebaard en in de korte zitting van vergaderen heeft een der lords van de admiraliteit, de schout-bij-nacht Berkeley, in het Huis der Gemeenten, namens den minister Sir James Graham, de onbescheidenheid van Sir Charles Napier, hevig gegispit en de meeste zijner beweringen gelogenstraft. Het is te denken, dat ook de verdere discussie in het Parlement levendig en stormachtig zullen zijn. Zoo als men weet, zu'en deze discussie eerst in de aanstaande week plaats hebben.

Wij hebben reeds gemeld, dat de bondsvergadering in de zitting van Donderdag het voorstel heeft aangenomen, om de bondscontingenten op voet van oorlog te brengen. Het valt niet te betwijfelen, dat de Oostenrijksche regering, na zich aan dat voorstel aangesloten te hebben, ijverig zal toezien, dat dit besluit uitgevoerd worde, en zal zorgen, dat werkelijk de bondscontingenten, binnen 14 dagen na dit besluit, gereed zijn, om in het veld te trekken. Ook is het waarschijnlijk, dat thans de onderhandelingen met nieuwe kracht zullen gevoerd worden, om te geraken tot de mobilisatie van het geheel of een gedeelte van deze contingenten.

Middelwervij duren de onderhandelingen te Parijs over een afzonderlijk tractaat tusschen Pruisen en de Westersche mogendheden voort. Op dit oogenblik is geen gebrek aan Pruisische diplomaten te Parijs, aldaar zijn de generaal v. Wedell, belast met eene buitengewone zending, nevens den Heer v. Hatzfeld, de Heer v. Usedom, die van Brussel naar Parijs is vertrokken, de Heer v. Niebuhr, die men geloofd dat zich insgelijks naar Parijs zal begeven. Overigens vleit men zich in de Fransche hoofdstad, dat deze onderhandelingen weldra tot een gunstig resultaat zullen leiden.

De *Moniteur* bevat hedert (zie hieronder) eene telegrafische dépêche van de haven van Kamiesch, van 30 Jan., waarin de generaal Canrobert ettelijke stukken gesluit en talrijke amunitie verlangt.

Van den 20sten Oct. tot den 22sten Jan., zijn de volgende voorwerpen van wege het Fransche militair bestuur naar het leger in het Oosten afgezonden, als: 23,562 dekens en matrassen, 42,029 paren klompen, 30,720 paar viltsoenen, 100,000 paar wollen sokken, 34,400 flanelen gordels, 62,306 paar slobkousen, 72,275 mantels met kragen en kappen, 12,960 paletten met schapenvachten, 84,504 paar wollen handschoenen, 55,968 roode kappen van viltwol. Buitendien werden door de Fransche regering nog in Engeland besteld 20,000 mantels, waarvan evenwel 10,000 aan het Engelsche leger zouden gelend worden. Voorts zal zij eene militaire bakkerij met 20 ovens, die dagelijks 30,000 rations leveren kan, en stoommolens te Konstantinopel tot stand brengen.

Een te Marseille uitkomend dagblad behelst berichten uit Sebastopol van 23 Jan., welke zeer belangrijke bijzonderheden behelzen, omtrent de sterkte der genoemde vesting. Onder anderen komt daarin voor, dat de generaal Canrobert zeer verstandig handelt door de geestdrift zijner troepen te matigen, nademaal de vesting thans van meer dan 2000 vuurmonden is voorzien; eene bestorming bijkans tot de onmogelijkheid behoort, niettegenstaande er bressen geschoten zijn en het zoo goed als zeker is, dat, al bestonden de kolonnes uit 50,000 soldaten weinige dezer manschappen zouden terugkomen, als de storm werd beproefd.

Van wege de Fransche regering wordt de samenstelling medegedeeld van het contingent, hetwelk door Sardinië en de Levant zal worden gezonden. Daarbij wordt gevoegd, dat de regementen kavallerie voortreffelijk en de paarden, uit de bergachtige landstreken afkomstig, allereis tusgen vermoedissen bestand zijn. Ook de organisatie der artillerie laat niets te wenschen over. De Sardiniëse troepen zijn, altijd naar luid van den *Moniteur*, vol geestdrift.

Eene telegr. dépêche (zie hieronder) meldt ons, dat de Sardiniëse kamer van afgevaardigden het alliantie-tractaat met de Westersche mogendheden met 101 tegen 60 stemmen heeft aangenomen.

In eenen door de Engelsche bladen medegedeelden bijzonderen brief uit het Britsche leger voor Sebastopol, van 23 Jan., wordt gemeld, dat in den avond van den 20sten het stoomschip Trent te Balacava was aangekomen, met 300 in Spanje gekochte muilezels, van welke men uitstekende diensten voor de transporten verwachtte. In dien zelfden brief beklagt men zich over de verwaarring, die steeds in de enge haven van Balacava heerscht, en over de belemmeringen, die het ontschepen van troepen en krijgsmiddelen ontmoet. In weêrwil van den ruimen aanvoer van levensmiddelen, die het leger in de laatste dagen ontvangen had, en van de verbetering van het weder, bleef het aantal der zieken verbazend groot; men vreesde, dat het nog zou toenemen omdat de gevolgen van het in de laatste 3 à 4 weken geleden gebrek zich meer en meer deden gevoelen.

Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der Hervormde gemeenten, als: Van Veendaal, op J. C. de Vijver, predik. te Katwijk aan Zee; van Doorn, op C. G. E. Jorissen, predik. te Utrecht c. a.; van Exmorra en Allingawier, op C. Bosker; van Groningen, op H. Uden Masman Jr., pred. te Meppel; van Nieuwbuinen c. a., op W. Driesman, thans hulpprediker bij die gemeente.

Z. M. heeft op verzoek, aan den luitkol. der inf. bij het leger in Ned. Indië, J. H. Logeman, thans met verlof hier te lande, eervol ontslag verleend, onder toekenning van pensioen en met vergunning tot het blijven dragen van de activiteits-uniform.

Het Rijkstelegraafkantoor te Gorinchen is thans ook voor de dienst geopend.

Op het *dertiende concert* der maatschappij *Felix Meritis*, Vrijdag den 9den dezer, hebben zich doen hooren Mej. Agnès Haenen, sopraanzangeres van Brussel, en de Heer H. Villmar, van 's Hage. Gezede zangeres, die in 1832 te Maastricht geboren, te Brussel opgevoed en aldaar aan het conservatoire hare muzikale opleiding genoten en in 1852 den eersten prijs in den zang verkregen had, deed zich in 1853 in verscheiden steden van België, alsmede te 's Hertogenbosch, met veel bijval hooren, werd echter door de langdurige ziekte van haren vader en door den rouwtijd over diens overlijden in hare loopbaan gestuit. Thans wenscht zij zich in Nederland te doen kennen, en is derhalve voor het eerst in *Felix Meritis* opgetreden. Zij bezit eene lievelijke, buigzame en omvangrijke sopraanstem, veel vaardigheid en juistheid in de uitvoering, zelfs bij de moeilijste passages en eene smaakvolle voordragt in den Franschen opéra-comique-stijl. Intusschen werd zij bij de onderhavige gelegenheid beliet, haar talent in een helder daglicht te stellen. De zaal was ledig, vermoedelijk ten gevolge van de struëp vorst en van het gevaarlijke rijden op de gladde straten en sluisen; en ook de zangeres scheen door de koude bevangen, en zelve onvolddaan over hare uitvoering. Evenwel werden hare verdiensten in de voordragt van drie aria's uit *Robert, Guillaume Tell* en *les Diamants de la Couronne* door de vergadering niet miskend, maar met levendige bijvalbetuigingen vereerd. Met nog meer geestdrift werd vervolgens de gezede klarinet-virtuoos toegelicht. Deze is zijn instrument volkomen meester en paart aan een delicaat toon eene uitnuttende voordragt. Eene *Sinfonie* op. 48 van Joh. J. H. Verhulst en drie *Ouvertures* van Beethoven, Cherubini en Kalliwooda werden door het orkest voortreffelijk uitgevoerd.

dragt, zal de eerste kamer voortaan *Heerenhuis*, en de tweede kamer het *Huis der Afgevaardigden* heeten. De voordragt, om de beide kamers voortaan met den naam van den *Algemeenen Landdag* te bestempelen, is, met 161 tegen 136 stemmen afgewezen. Het grootste bezwaar tegen deze laatstgenoemde benaming schijnt hierin te moeten worden gezocht, dat de prov. vergaderingen, bij welke aan de bezitters van ridderscapen goederen bijzondere regten zijn toegekend, landdagen worden geheeten.

Het wetsontwerp door de kamers goedgekeurd luidt als volgt: De Eerste Kamer wordt voortaan het Huis der Heeren, de Tweede Kamer het Huis der Afgevaardigden genoemd. Het Huis der Heeren kan geen besluit nemen, wanneer niet minstens zestig van de volgens de verordening van 12 Oct. 1854 tot stemmingsgroepen leden voor aanwezig zijn. Art. 8 der constitutie is opgeheven, zoover het met deze wet in strijd is. Zaterdag zal over het geheel nog gestemd worden en over 4 weken de definitieve stemming plaats hebben.

— De bekende minister van staat v. Flottwell, viert eerstdaags zijn 50-jarige dienst-jubilé.

— Op koninklijk bevel zullen van de Hohenzollersche staten nauwkeurige topografische kaarten worden vervaardigd. In het voorjaar zullen de trigonometrische opmetingen plaats hebben.

FRANKRIJK, 8 Febr. Men verneemt, dat de commissie der Beijersche kamer van rijksraden den prins v. Turn en Taxis tot rapporteur heeft benoemd van het wetsontwerp betreffende het buitengewone credit voor het leger, en dat in deze kamer eene aanzienlijke verhooging zal worden voorgedragen van het door de tweede toegestane credit.

— Het paleis der nijverheids tentoonstelling te Munchen zal tot exercieplaats worden gebruikt.

— Te Kaiserslautern, in Rijn-Beieren, is een voornlijg student, wegens uitgifte van Kossuth banknoten veroordeeld tot 15 maanden gevangenisstraf en 50 frs. boete.

— De onderhandelingen te Milaan hebben plotseling eene ongunstige wending genomen, wegens de aanspraken, welke de Oostenrijksche gevolmagtigde ter sprake heeft gebragt van wege de bisschoppen van Milaan en Como, betreffende de seminarie van Arcona en Poleggio, terwijl de Zwitsersche afgevaardigde, alleen over de schadevergoeding der uit Tessino gebanne Kapucijners als voorwaarden tot den terugkeer der uit Lombardije verdreven Tessiniers onderhandelen wilden. Ook tusschen den bondscommissaris, den kolonel Bourgeois te Tessino en de regering aldaar, schijnt niet de beste harmonie te heerschen.

Fransche Post.

PARIS, Vrijdag 6 Februarij.

Het bal gisteren avond op de Tuilerien gegeven, was buitengewoon schitterend. De Koningin Christina woonde het feest bij. Aan het souper was zij gezeten tusschen den Keizer en de Prinses Mathilde.

— Men spreekt veel van een gezegde dat de Keizer gisteren op het bal der Tuilerien tot een Duitsch diplomaat zoude gebezigd hebben, luidende: *Il faut noyer Sebastopol dans le Rhin*, (men moet Sebastopol aan den Rijn doen vergeten?)

— De Heer de Morny, ontevreden dat zijn naam steeds genoemd werd bij alle geruchten omtrent diplomatieke en politieke combinatiën, heeft den Keizer zijn ontslag aangeboden, en hetwelk door dezen evenwel niet is aangenomen.

— De regering heeft den Heer Bethmont doen polsen of hij geneegen zoude zijn het presidentschap van de financieele sectie in den staatsraad op zich te nemen, waarop hij met neen geantwoord moet hebben. Alstoen moet de Heer Dupin voorgesteld zijn.

— Een der voormalige democratische organen heeft ditmaal aange-merkt, dat eenige meerdere vrijheid van drukpers, in de tegenwoordige omstandigheden, zeer dienstig zoude zijn, om de geestdrift der menigte voor den roem des Lands te bevorderen. Ten aanzien van dit punt bestaat verschil van gevoelen onder de bewindlieden, en van daar, dat het door het genoemde dagblad aangevoerde door sommige half officiele bladen nog al heftig wordt bestreden. Men verzekert intusschen, dat de Keizer, zoowel als de Heeren de Morny en de Persigny, niet ongeneegen zijn om aan de drukpers eenige meerdere vrijheid te laten, doch niet anders dan bij wijze van verlof, en met behoud der middelen om, des gevoerd, daar een einde aan te maken. Het hoofd-organ der clerical-partij verklaart zich heftig tegen het verlenen van meerdere vrijheid, op welke wijze dan ook.

— Volgens den jongsten staat van de bank van Frankrijk was het inkas-vermeerderd met 63 miljoen, de portefeuille is vermeerderd met 15½ miljoen, de circulatie der biljetten bleef onveranderd, de voorschotten zijn onbeduidend. De rekening-courant der schatkist is verhoogd met 28 miljoen, die van particulieren zijn van 115 op 126 miljoen gebragt.

— De geldelijke bijdragen voor het leger in de Krim, door den minister van oorlog tot dusver ontvangen, bedragen 539,000 fr. bij de echtgenoot des maarschalks Magnan zijn buitendien 161,000 fr. ontvangen.

— De baron de Basancourt is dezer dagen naar Konstantinopel vertrokken, ten einde zich naar de Krim te begeven. Men zegt, dat hem door de regering is opgedragen de geschiedenis van den veldtocht in de Krim te beschrijven.

— De graaf de Morny heeft in Puy de Dôme een kasteel gekocht voor eene som van 600,000 francs.

— Er worden thans proefnemingen gedaan tot het ontbolsteren van het graan, volgens eene nieuwe wijze, die door een apotheker te Algiers uitgevonden is. Het stelsel bestaat voornamelijk daarin, som het graan een weinig nat te maken, dat daarna in een reservoir eener machine gestort, door eene spoedige cirkelvormige omdraaiing van zijn bolster ontstaan wordt. Men verzekert, dat de proeven tot dusverre volkomen geslaagd zijn.

— De Engelsche regering heeft den Heer Lindsay naar Marseille gezonden, om eene geregelde en spoedige stoombootdienst tusschen Sebastopol en Marseille daar te stellen.

— De Heer Soule is den 7den Febr. uit Madrid te Bordeaux aangekomen.

— De gepensioneerde generaal de Burgraff, en de Heer Nell de Bréauté, correspondent van het instituut, klasse van wetenschappen, zijn overleden.

— De Heer Delbarre, oud hoogleraar bij de universiteit te Parijs, is in 85-jarigen leeftijd overleden.

— De kardinaal Giovanni Serafini, in 1788 te Magliano geboren, is overleden. Hij was in het consistorie van 12 Febr. 1843 met het Roomsche purper bekleed.

— De dagbladen van Turijn, die meer in het bijzonder bekend staan als de organen der uiterste regterzijde, hebben den inhoud van den vermaningsbrief van den Paus medegedeeld. Voor zooveel men kon nagaan, had dat stuk op de menigte weinig of geen indruk gemaakt.

Belgische Post.

BRUSSEL, Zaterdag 10 Februarij.

De zitting der kamer van vertegenwoordigers leverde gisteren niets belangrijks op. De minister van binnenlandsche zaken heeft een buitengewoon credit van 80,000 frs. aangevraagd om aan de industrielen de deelneming aan de tentoonstelling te Parijs gemakkelijk te maken.

— De regtbank van eersten aanleg te Brussel heeft uitspraak gedaan in de zaak van den notaris Schoeters. Zij heeft verklaard dat de Heer Schoeters door de bepalingen der wet, bij de redactie van het testament van wijlen Martijn Robijns, te miskennen, buiten alle verdenking van bedrog, niettemin een faux matériel had gepleegd en zich dien ten gevolge het openbaar vertrouwen onwaardig gemaakt. De regtbank heeft hem uit zijne functie van notaris ontzet en hem bevolen de nitoefening van zijn ambt te staken, onmiddellijk na de betekening van het vonnis. Wijders heeft zij hem verwezen in de kosten. Het vonnis is uitvoerbaar niettegenstaande oppositie en appel en zonder borgstelling.

— De geneeskundige wetenschap heeft in België een gevoelig verlies geleden. Dr. Lombard, hoogleraar bij de hoogeschool te Luik, ridder van het Legioen van Eer, officier der Leopoldsorde en versierd met het IJzeren Kruis, is in 63-jarigen ouderdom overleden.

— Te Namen is overleden den Heer J. Dispaut, oud officier der kavallerie, ridder der Leopolds-orde.

Tweede Editie.

ZONDAG-AVOND.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Vrijdag 10 Februarij (des Avonds.)

In den gisteren gehouden geheimen raad hebben de nieuwe ministers den eed in handen van H. M. afgelegd.

Ook is in dien raad eene proclamatie opgesteld, waarbij alle omgang met Harer-Majesteits vijanden wordt verboden.

Heden namiddag is aan het bureau van buitenl. zaken wederom een kabinet-raad gehouden.

— In de zitting van het Huis der Lords op gisteren hebben de graaf van Aberdeen en de hertog van Newcastle plaats genomen bij de ministerieele leden van het Huis. Lord Lyndhurst verklaarde, dat hij de motie, die hij voornemens was te doen, tot afkeuring van het bestuur des oorlogs, in het belang van het land introk.

Vervolgens verklaarde Lord Granville, dat de regering voornemens is den oorlog krachtadig voort te zetten, tot dat een eervolle en regtvaardige vrede zal verkregen zijn. In de binnenlandsche politiek zou geene verandering gebragt worden.

— In de zitting van het Huis der Gemeenten stelde de kanselier der schatkist voor, om tot den 16den dezer uit te gaan. De eerste Lord der schatkist zou in dien tusschentijd aan zijne kiezers vragen, om zijn mandaat als vertegenwoordiger te hernieuwen, kunnende hij, wanneer hij herkozen werd, niet voor den 16den dezer zijne plaats in het Parlement op nieuw innemen. Daarna zullen successievelijk het budget der marine en van het leger, alsmede de wet op het zegel der dagbladen ingediend worden.

Het Huis heeft daarna, om in de loopende behoeften te voorzien, in commissie een supplementair credit toegestaan van £ 1,615,000 ten behoeve der marine.

Vervolgens vatte Lord John Russell het woord op, en verklaarde het bericht voor vals, alsof er van de 54,000 man Engelschen, die naar de Krim zijn vertrokken, 40,000 zijn omgekomen.

Verder verdeelde hij het gedrag van Lord Raglan, tegen de persoonlijke aanvallen, waaraan die veldheer ten doel heeft gestaan. Hij noemde hem een bekwaam en ervaren soldaat, die zeer veel deelneming stelt in het lijden zijner troepen.

De Heer Gladstone zeide daarop, dat hij bij de woorden zijns vrienden met trots nog kon voegen, dat onder de 28,000 man, die de Engelschen thans nog voor Sebastopol hebben, er zich geen enkele Turk of zieke bevindt.

De zitting van heden is slechts zeer kort geweest. Op eene vraag van een der leden, die twijfelde aan de verzekering van den kanselier van de schatkist dat de Britsche krijgsmagt voor Sebastopol nog 28,200 man beliep, behalve nog 3 à 4000 mariniers, antwoordde deze minister dat hij de desbetreffende papieren niet ter tafel konde overleggen, maar dat dit of elk ander lid voor eigen ontterrigt of geruststelling algeheel inzage van de stukken konde erlangen. Daarna ging de vergadering tot 16 Febr. uitteen.

— Men verneemt den dood van den generaal Sir Patrick Stuart; hij was in 1777 geboren.

— Gisteren zijn te Spithead het schip Neptune van 120 stukken gesluit aangekomen, aan boord hebbende 200 invaliden uit de hospitalen aan den Bosphorus. Men verwacht eerstdaags ook de driedekkers Britanica, Trafalgar en St. George uit de Zwarte Zee te Spithead terug.

— In de verwoy van de Heeren Aitken & Co. heeft gisteren achtermiddag een vreeselijk ongeluk plaats gegrepen door het springen van den stoomketel; drie menschen werden gedood en zeven anderen in meerdere of mindere mate bezeerd; de muren van het gebouw werden uit elkander geslagen en het dak werd ver heen geslingerd.

Duitsche Post.

WEENEN, 7 Febr. De Russische gezant heeft den minister van buitenl. zaken verklaard, dat Rusland vreemd is aan de woelingen, welke in Servie zouden worden aangestookt, ter gunste der slawische belangen en dat Z. M. de Keizer van Oostenrijk meer dan iemand overtuigd moet zijn, dat de Keizer van Rusland de dusgenaamde behoudende beginselen in allen ernst is toegedaan.

— Het uitzigt, dat de conferentien zullen worden hervat, wordt met elken dag minder gunstig, ter zake van het aanmerkelijk verschil der betekenissen, die aan de eene zijde door Rusland en aan den anderen kant door de drie mogendheden aan de vier punten van waarborg wordt gehecht.

— Men meldt, dat de generaal graaf Crenneville, welke zich op dit oogenblik te Parijs bevindt, behalve zijne militaire zending, ook in last heeft de verschillende decorationen, welke de Keizer aan een aantal aanzienlijke staatkundige personen heeft geschonken, over te brengen. Aan den minister van buitenlandsche zaken, den Heer Drouin de Lhuys is buitendien een bijzonder kabinet-schrijven gerigt, waarin hulde gedaan wordt aan zijne veelvuldige diensten omtrent het handhaven der maatschappelijke orde, tot het eerbiedigen van alle regten en het tot stand brengen van de zoo heilzame nauwere vereeniging van Oostenrijk en Frankrijk.

— De benoeming van den gouverneur van Venetië, ridder v. Toggenburg, tot min. van koophandel, is in de *Wiener Zeit.* medegedeeld. De Heer von Gehring, welke *ad interim* deze portefeuille bezat, is tot lid van den rijksraad benoemd.

— Van eene geloofwaardige zijde verzekert men, dat alhier de komst van een hooggeplaatst persoon uit het Berlijner kabinet verwacht wordt, ten einde het nog bestaande verschil van gevoelen tusschen de beide Duitsche groote mogendheden uit den weg te ruimen.

— De Semmeringer-spoorweg wordt nu reeds in den tweeden winter bereiden, en de voortreffelijkheid van den bouw van dit ware kunststuk, is thans genoegzaam gebleken bij gelegenheid van de natuurlijke moeijeligheden en belemmeringen gedurende de gestrengte koude en de aanzienlijke hoeveelheid sneeuw en hevige winden, waardoor dit gedeelte der Alpen bijna 3 maanden lang onafgebroken is bezocht. Tot dus verre hebben generlei verstoringen, zelfs niet eens sneeuw-ophoopingen plaats gevonden, waardoor de spoorwegen van de Noordelijke vlakke landen zoo dikwijls belemmerd worden.

— Onlangs vond te Warschau het huwelijk plaats van den zoon van wijlen den Russischen minister van financien, graaf Cankrin, met de dochter van den bekende graaf Simonitsch, gezant te Teheran, en van de prinses Amitachwaroff, zuster van de Czarwina van Grusie.

— Sedert Paus Pius IX den H. Stoel beklommen heeft, zijn 32 kardinalen door den dood weggerukt, als 4 reeds in dit jaar, 3 in 1854, 4 in 1853, 3 in 1852, 3 in 1851, 3 in 1850, 3 in 1849, 1 in 1848, 6 in 1847 en 2 in 1846. Het H. Collegie bestaat thans uit 6 kardinaal-aartsbisschoppen, 44 kardinaal-priesters, 12 kardinaal-diakens, 1 kardinaal in petto. Er zijn thans 8 kardinaalposten vacant. De oudste kardinaal is de aartsbisschop van Bologna, Mgr. Oppizoni, van 86 jaren en de jongste de kardinaal d'Andrea van 43 jaren. Gezamenlijk tellen de kardinalen 3912 jaren, dus door elkander is de leeftijd 63 jaren. De kardinaal Oppizoni draagt reeds 51 jaren den kardinaalshoed.

BERLIJN, 8 Febr. De generaals v. Grabow en v. Werden zijn herwaarts onthouden om, onder voorzitting van den Prins van Pruisen, zitting te nemen in de commissie van generaals, waarin beraadslaagd wordt over de vuurwapenen van het leger.

— De tweede kamer heeft heden de voordragt der regering, bij welke aan de twee afdelingen der wetgevende vergadering van Pruisen andere namen worden gegeven, met 156 tegen 151 en alzoo met de geringe meerderheid van 5 stemmen, aangenomen. Overeenkomstig deze voor-

2481, voor den inhoud in 1852, 375,594 ton, welk laatste bedrag dus 1854 vrij nabij komt.

Wat de uitklaringen onder vreemde vlaggen aanbelangt, deswege vindt men de volgende uitkomsten:

In	Schepen.	Tonnen.
1831	1769	192,589
1837	1977	274,012
1838—1847 gemiddeld	1879	290,141
1849	2079	384,956
1852	2171	422,512
1854	2243	452,353

Het verschil van het getal schepen is hier, met de uitkomsten van 1854 en 1831 vergeleken, niet zoo aanzienlijk als dat bij de ingeklaarde bodems onder Nederl. vlag, te weten slechts 474, of een vijfde meer; daarentegen is het verschil van de scheepsruimte 259,764 tonnen, of een en twee vijfde malen meer.

Het minimum voor het getal schepen vertoont zich in 1843 en 1844, te weten telkens 1666, wat echter den inhoud betreft in 1831, namelijk 192,589; het maximum voor de schepen in 1852, 2308, voor den inhoud in 1851, 452,353 tonnen.

Over het geheel is de vermeerdering van scheepsruimte ook standvastig toenemend.

Wat aangaat het gezamenlijk bedrag der uitklaringen, in 1831 beliep het 2860 schepen en 332,858 tonnen, hetwelk voor beide het minimum is; het maximum voor de schepen vertoont zich in 1852, 4741, terwijl het getal in 1854 4533 was; het maximum van den inhoud is in laatstgemeld jaar, te weten 829,785 tonnen; hetgeen 496,927 tonnen meer is dan in 1831; een meerder bedrag overeenkomende met het geheel bedrag der uitklaringen in 1837 (497,174 tonnen).

Het getal en de inhoud der in ballast uitgeklaarde schepen zijn in 24 jaren mede zeer aanzienlijk geweest en toegenomen. Men vindt deswege de volgende cijfers:

In	Schepen.	Tonnen.
1831	2109	342,779
1837	2258	273,126
1838—1847 gemiddeld	2817	416,781
1849	2427	370,974
1852	2950	495,487
1854	3291	461,869

Het verschil in de schepen tusschen 1831 en 1854 is dus, in het voordeel van laatstgemeld jaar 1182 schepen en 119,090 tonnen inhoud.

Opmerkelijk is dat, hoe aanzienlijk de inhoud der in ballast uitgeklaarde schepen ook steeds zij, de betrekking toch zeer veranderd is. Immers in 1831 is de de tonnen-inhoud in ballast uitgeklaard zelfs 10,000 ton meer dan die der beladen schepen; het volgende jaar is die betrekking alreeds gekeerd en nu vindt men in de geheelen loop der 24 jaren niet meer dan in de ballast uitgegane schepen de geladene overtreffen: integendeel vindt men de laatste wel met de helft of meer de ongeladene in inhoud te boven gaan: in 1850 ziet men 4741 schepen en 772,633 ton geladen tegen 2276 schepen, 364,231 ton ongeladen; in 1854 4533 schepen en 829,785 ton geladen tegen 3291 schepen en 461,869 ton ongeladen.

Als algemeene inkomsten over het afgelopen jaar teekenen wij hier slechts op, dat geladene en in ballast uitgeklaarde schepen hebben be- loopen een getal van 7602, metende 1,244,132 ton; en dat der uitgeklaarde 7824 schepen en 1,291,634 ton.

In het jaar 1849, dat vóór de verandering der scheepvaartwetgeving, beliepen de gezamenlijke inklaringen 7126 schepen en 1,076,564 ton; dat der uitklaringen 6987 schepen en 1,095,584 ton:

Dus meerder in die zes jaren:

Inklaringen:	Schepen.	Tonnen.
Uitklaringen:	476	167,568
	837	196,070

Hetgeen dus wel het overtuigendste bewijs voor de deugdelijkheid eener verandering in de wetgeving nopens de scheepvaart zal opleveren.

EENIGE BIJZONDERHEDEN OMTRENT DE STEEN-DRUKKUNST (LITHOGRAPHIE).

De lithographie is de kunst om eene, op steen of soortgelijk voorwerp, met de pen of met op bijzondere wijze zamengesteld krijt ontworpen, of met de naald of het steekzigt gestokene, of door etsen met sterk water verheven te voorschijn komende teekening of schrift, door bijzondere chemische en mechanische bereidingen, in grooter of kleiner getal af te drukken.

De ontdekking der lithographie, eene uitvinding van den nieuweren tijd, dagteekent van het einde der vorige eeuw. De eigenlijke uitvinder was de hofkapellaan Simon Schmidt, die reeds voor 1788 den Solnhofers steen tot druk gebruikte, doch zijne uitvinding niet bekend maakte. Het toeval, gepaard met eenige gunstige omstandigheden deden echter deze kunst geboren worden.

Aloisius Senefelder, zoon eens tooneelspelers, in 1771 te Praag geboren, studeerde aanvankelijk te Ingolstadt in de regten, doch verliet in 1791 zijne eerste loopbaan en betrad het schouwtooneel. In 1789 had hij een klein tooneelspel geschreven, getiteld: „de kenners der meisjes“ en wilde als schrijver optreden. Vermits echter niemand zijne werken wilde drukken en zijne middelen zeer beperkt waren, wendde hij te München allerlei middelen aan, om zelf zijne schriften te vermenigvuldigen. Na herhaalde proefnemingen om te stereotypen en in koper te snijden, kwam hij door het zien van het opschrift eens grafsteens, tegen den buitenmuur van de hofkerk te München aangebragt, dat door middel van sterk water in relief gegraveerd was, op het denkbeeld om ook dit middel aan te wenden. In 1796 werd hij hierdoor, en door eene toevallig op steen geschrevene waschlijst, geleid tot het nemen eener proef om met eene pen en scheikundig toebehorende vetachtige inkt op steen te schrijven, daarna het geheel met sterk water te bevochtigen, zoodat het niet beschrevene on- geveer ter dikte van een kaartenblad werd weggeveten, en alleen het geschrevene in relief bleef. Senefelder maakte door middel van soortge- lijke platen, in gemeenschap met den hofmuzikant Gloisner, welgeslaagde proeven in notendruk. Ten gevolge hiervan zijn de Franschen in de dwaling vervallen dat Senefelder zelf een zeer middelmatig toonzetter was.

Na eenige proefnemingen ontwaarde Senefelder, dat de drukkink gelij- kelijk op alle deelen van den steen hechte, vooral wanneer zij met eene vet- of zeepachtige zelfstandigheid waren besmeerd, terwijl dezelfde steen, wanneer die even met eene ligte zuurachtige vloeistof was bevochtigd, de inkt niet aannam. Toen begreep hij dat het mogelijk was om adrukken te verkrijgen zonder relief, en dat het daartoe slechts noodig was om op den steen met een vetachtige zelfstandigheid iets te teekenen of te schrij- ven, den steen lichtelijk met eene zuurachtige vloeistof te bevochtigen, de drukkink met de rol er op te brengen en zorg te dragen den steen voort- durend vochtig te houden. Zoo werd in 1799 de lithographie uitgevonden. In 1799 verkreeg Senefelder van den Keurvorst van Beieren een octrooi voor 15 jaren, en woonde 2 jaren te Offenbach, waar hij in gemeenschap stond met den muzijk-uitgever André, die hem voor zijne uitvinding na- genoeg f 4000 betaalde en als venoot in zijne zaak opnam. Ook te Londen, waarheen hij toenmaals reisde, en te Weenen, verwaarts hij zich in 1800 begaf, wist hij octrooijen te verkrijgen. Het eerste deel hij over aan een broeder van André, en het laatste, bij hetwelk hij geene rekening maakte, stond hij af aan Steiner te Weenen, waarna hij zich naar Pottendorf en St. Pölten begaf, waar hij den steendruk in katoen- fabrieken invoerde. In 1806 kwam hij weder te München, waar hij door voorschotten, welke de Heer v. Arcin hem verleende, in staat werd gesteld aan zijne zaken eene groote uitbreiding te geven. In 1809 werd hij benoemd tot kon. Beijerscher inspecteur der lithographie bij het belastingkadaster. Senefelder vond ook nog de kunst uit, om gekleurde platen (mozaïkplaten) te drukken, welke zeer naar schilderijen en olie- verfw gelijken. In 1833 vond hij ook nog de kunst uit, om zoodanige op steen gebragte olieverschilderijen op doek over te brengen. In het volgende jaar, 1834, is Senefelder overleden. Men heeft van hem een zeer goed werk: *Lithographisches Lehrbuch*, te München in 1819 uitgegeven.

De in 1799 uitgevonden steendruk werd al spoedig in Frankrijk en Engeland ingevoerd door den Heer André. Gebrek aan noodige kennis of andere omstandigheden deden alle proefnemingen in Frankrijk mislukken. In Engeland maakte de regering van deze uitvinding gebruik, vormde een etablissement, waar men sedert dien tijd de kaarten en plan- nen heeft gestendrukt.

Sedert het begin dezer eeuw heeft deze kunst eene groote uitbreiding verkregen. De wijze van behandeling heeft evenwel geene vorderingen gemaakt en de drukpersen hebben, in wecrwil van de werktuigkundige verbeteringen, welke sedert den tijd der uitvinding in alles zijn inge- voerd, hare oorspronkelijke eenvoudigheid en vorm behouden.

Het plaatsnijden is eene kunst, welke eene bijzondere studie vereischt. Het kan slechts worden verrigt door een geoefend kunstenaar, die door eene langdurige en bezwaarljke studie in staat is gesteld om de moeij- lijkheden te overkomen, welke aan dit middel van reproductie eigen zijn.

Het etsen, waarvan de oude meesters (vooral van de Hollandsche school) zoo veelvuldig gebruik maakten, eischt minder studie; niettemin is daartoe eene vrij groote geoefendheid noodig, zoo zelfs dat om het goed te behandelen, een man noodig is die deze specialiteit bezit.

De lithographie daarentegen levert geene dezer moeijelijkheden op. Het eenvoudige der behandeling is eene van hare schoonheden. Men teekent op steen gelijk op papier. Ieder kunstenaar kan door middel dezer uit- vinding, zonder tusschenkomst van anderen, aan het publiek zijn oorspronkelijk denkbeeld en zijne manier mededeelen.

Reeds van het eerste begin werd de steendruk naar verdienste geschat door alle groote kunstenaars, die het eerst beseften, welke diensten deze nieuwe uitvinding aan de kunst zou bewijzen, en door den handel, die van de snelheid der reproductie voordeel verwachtende, reeds een ont- zaglijk middel tot aanzienlijke winsten daarin ontwaarde.

Mannen van uitstekende verdienste: Horace Vernet, de baron Gros,

Gérizet, Charlet, Girodet, Cogniet, Bonington, Kretschmar, en an- deren vervaardigden op steen schetsen, welke de lithographie spoedig op haar ware standpunt onder de groote plastische kunsten plaatste.

Zoodaan was het eerste tijdvak van deze schoone ontdekking. Zij heeft deze bijzonderheid, dat zij zich reeds bij den eersten aanvang in haar zuiverste karakter vertoont.

Gelijk wij reeds zeiden, wilde de handel van deze schoone uitvinding ook zijn voordeel trekken en ondernam de uitgave der werken van de nieuwer school, welke aldus populair zijn geworden. Toen zag men het licht de werken over de galerij van Orleans, de reizen in het oude Frankrijk, door Taylor, de Portraits comtemporains, enz. Dit was het tweede tijdperk der lithographie, gekenmerkt door eene drooge en koude uitvoering. Hierin schitterden de Baron Athalia, Aubry le Comte, Marin la Vigne, Sudre, Gravedon, enz., enz.

Op de graveerkunst najverig, wilde de lithographie haar ten onder brengen door te trachten haar na te bootsen. Vermits zij zich echter daarbij geen kunstmatig doel voorstelde en slechts poogde te wedijveren tegen eene werktuiglijke behandeling, bleef zij beneden zich zelf, en was steeds koud, zonder gloed of leven.

Men zou dit tijdperk dat der behandeling kunnen noemen. Wij zijn thans tot een derde tijdvak genaderd, waarin de lithographie zich onder hare ware gedaante vertoont.

De behandeling in hare magt hebbende, geleid door mannen van talent en wien eene schoone toekomst geopend is, herneemt zij haar oorspron- kelijk karakter. Dit is het tijdvak der artistische school.

Ruffet levert het beleg van Antwerpen, de terugtocht van Constantine, de reis door Rusland, Descamps, Isabey, Gavarni geven in bekoorlijke schetsen de sprekendste bewijzen van hun talent, hunne oorspronkelijk- heid en hunne gestigheid.

Toen bragten François, Baron, Nanteuil, Leroux, Mouilleron de litho- graphie op haren hoogsten trap van volkomenheid; zij werd zelve schep- pend, of gaf het gewrocht van den schilder terug met zijne gedachte, zijne kleur, ja zelfs met zijne penseelsbehandeling.

Zij vereenigen hun schoon talent om de voortbrengselen der schilders van nieuweren, lateren en tegenwoordigen tijd, alsmede van de op de jaar- lijksche tentoonstellingen prijkende gewoonten algemeen bekend te maken, en leveren alzoo eene verzameling, waarin het eigenaardig kenmerk van ieder schilderstuk met zeer veel juistheid is teruggegeven.

Van dat tijdstip af waren in Frankrijk voor de lithographie de deuren van het Luxembourg geopend, en prijkt zij onder de gravures naast de meesterstukken der nieuwer school.

François levert zijne landschappen; Baron doet ons zijne bevallige compositien kennen; Celestin Nanteuil toont ons de fantastische schep- ping van zijn weelderig genie; Mouilleron onderscheidt zich door zijne rijke voortbrengselen en zijne kopijen als den Andreas Vesalius het auto-dou-fé, de brand, de joodsche school, enz., enz., naar Ro- bert Fleury; den burgemeester Six in de werkplaats van Rembrandt naar Leys; het hoekje van den tuin naar Bodmer, enz., enz., enz.

Het wedergeven der kleur door het krijt moest van zelf het denkbeeld doen geboren worden om ook de meesterstukken onzer oude Hollandsche school meer algemeen bekend te doen worden. Het was dus met een waar genoegen dat men de Fransche regering den talentvollen Mouil- leron naar Amsterdam zag zenden, om Rembrandt's beroemde *Nacht- wacht* op steen te brengen.

Het talent en de naauwkeurigheid, welke al de voortbrengselen van dezen Franschen kunstenaar onderscheiden, strekken ons ten waarborg voor eene uitmuntende bewerking, en wij koesteren de innige overtuiging, dat zijne hand aan het gewrocht van den grooten meester die hoedanig- heden zal doen behouden, welke het zoo beroemd maken, en dat men weldra, onder deze nieuwe gedaante, het schoonste voortbrengsel van onzen éénigen Rembrandt op de algemeene tentoonstelling te Parijs zal kunnen bewonderen.

Hoe hoog Mouilleron ook bij zijne landgenooten staat aangeschreven, blijkt daaruit, dat zijne borst prijkt met het, als eikentien zijner ver- diensten, hem gekonken ridderlint van het legioen van eer; dat hij in een tijd, nog kort geleden, toen verkiezingen in Frankrijk nog eene he- tekenisvolle waarde hadden, door de keuze der kunstenaars werd be- noemd tot lid der commissie van beoordeeling voor de tentoonstelling van schilderwerken, en dat de geestige en welwillende beoordeelaar thans ook weder door de Fransche regering is benoemd tot lid der afdeling schilder- kunst, in de commissie van beoordeeling bij den grooten wedstrijd, welke in Mei eerstkomende, onder de genien van alle landen zal geopend wor- den. Wij wenschen dat Nederland daarbij waardiglijk zal worden ver- tegenwoordigd, en houden ons overtuigd, dat het dan ook waarschijnlijk op prijs zal worden gesteld.

Ten slotte nog eene opmerking. Hoeveel uitbreiding de lithographie ook verkregen hebbe, en ofschoon thans in alle landen met vrucht be- oefend, heeft zij in geen land zoo vele vorderingen gemaakt en zulk een trap van volmaaktheid bereikt als in Frankrijk. Daar is zij als eene kunst hoefend en geacht; van daar ook, dat zij er die hooge vlugt heeft genomen. In Duitschland en Engeland is zij ver ten achteren gebleven, en in Nederland, waar zij slechts in geringe achting kwam en meer als handels-speculatie werd gebruikt, staat zij nog op lagen trap. Wij wen- schen, dat ook hier de hoogere waarde der lithographie erkend en zij met meer lust en ijver door onze kunstenaars beoefend zal worden, op- dat wij voor de goede en kunstmatige reproductie der uitstekende voort- brengselen onzer oudere en nieuwer school niet meer van de vreemden afhankelijk moeten zijn, en tevens deze tak van de familie der schoone kunsten hier te lande even welig moge bloeijen als de andere.

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan de Redactie van het Algemeen Handelsblad.

In de Groningsche Courant van 21 Jan., komt een art. over de gele koorts, die onze oorlogsschepen in de West Indië zo teistert en onze beste zeelieden wegmaaft. De schrijver van dat artikel verwordt zich, dat er voor onze weinige kolonien in de W. I. zooveel oorlogsschepen benodigd zijn, die nuteloos ter reede van Paramaribo of in de haven van Curaçao gestationeerd zijn, en noemt het onbegrijpelijk, dat zulks in 1854 weder is geschied, en onze schepelingen dus nuteloos aan besmet- ting zijn opgevoerd in plaats van onze vlag te toonen bij de talrijke eilan- den in den Mexikaanschen zeeoeroem of langs de kusten van N. en Z. Amerika. De schrijver wenscht vurig, dat zijne wenk als eene bescheidene interpellatie bij de beraadslagingen der Tweede Kamer de aandacht moge trekken.

De *Utrechtsche Courant* van 1 Februarij zegt te gelooven, dat die op- offeringen van zoo vele menschen, van zoo vele onzer zee-officiers en matrozen, grootendeels geschiedt ten behoeve van de eigenaars der plan- tagien, om dezen in het bezit van hunne slaven te handhaven. Verder, dat onze schepen in de vochtige en ongezonde kreek en rivieren van Suriname worden gestationeerd en er de gele koorts opdoen, daarmee naar het gezonde Curaçao zeilen. Alwaar menig zeeman zoude sterven aan de ziekte, in de Surinaamsche kreek en opgedaan. Voorts dat het bewaken der slaven het hoofdoel is der aanwezigheid onzer oorlogsbodems, dus dat onze schepen aldaar grootendeels kunnen gemist worden als de *slavernij in de West-Indië zal zijn afgeschaft*.

Zonder te willen oordeelen of het getal oorlogsvaartuigen in de W. I. te groot of te gering is, deelen wij volkomen in het gevoelen van den schrijver der *Groningsche Courant* en vinden het niet alleen onbegrijpelijk maar tevens onmenschelijk, dat onze schepelingen in het jaar 1854 zoo nuteloos aan besmetting zijn opgevoerd.

Minder juist is hetgeen de *Utrechtsche Courant* er bij voegt. Zij zegt, te gelooven, dat die offering van menschen grootendeels geschiedt ten be- behoove van de eigenaars der plantagen en Suriname en dat onze oor- logsschepen in de vochtige en ongezonden kreek en rivieren van Suriname de gele koorts opdoen.

Wij gelooven dan de *Utrechtsche Courant* geene ondiens te doen door haar het volgende mede te deelen: daarbij voegen wij den wensch, dat het belang der schoone en weleer zoo bloeiende kolonie Suriname, die, wat den gezondheidstoestand betreft, met eik gezond land mag gelijk ge- steld worden, door onze volksvertegenwoordigers ter harte mag genoemd worden.

De gezondheidstoestand der kolonie Suriname was in het jaar 1853 en het begin van 1854 zeer gunstig te noemen. Op de schepen voor de stad Paramaribo waren genoegzaam geene ziekten. De berigten, die bij de regering alhier werden ontvangen van 5 Januarij 1854, waren luidende dat de *gezondheidstoestand der bevolking in de kolonie Suriname niets te wenschen overliet*. Terzelfde tijd ontving de regering berigten van Curaçao van 3 en 4 Januarij 1854, meldende, dat het roodvonk steeds blijft heer- schen onder de bevolking, terwijl vreemdelingen zoowel Europeanen als Amerikanen, en onder de eersten voornamelijk de kortelings aangekomene militairen veelvuldig door den Typhus werden aangetast, en daarvan zelf van deze laatste sedert 17 Dec. waren overleden, terwijl op den 14den Januarij aan boord van Zr. Ms. korvet Heldin de gele koorts was uitgebroken en reeds 19 matrozen waren aangetast. De kommandant van dien bodem had dien ten gevolge nog dienselfden dag zee gekozen om de hoop dat verandering van atmosfeer een gunstige keer aan de ziekte zoude geven.

Te Paramaribo was het toen reeds lang bekend, dat op het eiland Cu- raçao de gele koorts hevige heerschte en bij het vertrek van Zr. Ms. korvet Heldin naar Curaçao verhaalde men, dat de bevelhebber van Zr. Ms. Zeevaart, de kapitein ter zee W. Stort, kommandant der korvet, zijn voornemen zoude te kennen gegeven hebben, om niet te Curaçao binnen te loopen wanneer er nog gele koorts heerschte, daar hij van den besmettelijken aard der ziekte volkomen doordrongen, zijne equipage niet wilde blootstellen.

Niet weinig was men dus te Paramaribo verwonderd, toen men de tij- ding ontving, dat de Heldin te Curaçao was binnengekomen, dat de gele

koorts zich onder de bemanning had vertoond en dat zij in aantogt wa- naar Paramaribo.

De gevoelige slag, dien de kolonie Suriname in 1851 had geleden, lag elken kolonist nog te diep in het geheugen; men herinnerde zich hoe in het jaar 1835 de gele koorts door de brik van oorlog de Echo, onder bevel van den kapit. luit. Vos, was binnengebragt, en men had dus de treurige ondervinding voor zich, er lessen uit te kunnen trekken. Maar hoe heeft men zich die ten nutte gemaakt?

Op den middag van 11 Febr. 1854 vernam men, dat de korvet Heldin tot voor de stad Paramaribo was opgezeild, en wel zonder Quarantaine- vlag ten anker kwam, bovenwinds van Zr. Ms. stoomschip Sindore en Zr. Ms. brik de Arend. Van af dien dag dateert het heerschen eener besmettelijke ziekte op Zr. schepen in de kolonie Suriname. Zij is van de Heldin op de Sindore en de Arend overgeplant (rapport van eenige leden der geneeskundige commissie aan Z. Exc. den Heer Gouverneur der kolonie dd. 4 April 1854, in Surinaamsche Courant van 9 April 1854, N°. 42).

Hadden de geneeskundigen, die geeroepen waren, om het gouvernement voor te lichten, zich herinnerd wat Chomel zegt: „Toutes les fois qu'il a y de l'incertitude sur la contagion, il est du devoir des médecins et des autorités administratives d'agir comme si la contagion était démontrée.“ Hoeveel menschenlevens zouden er niet gespaard zijn gebleven. Met huivering denken wij aan de verwoesting, die op de Sindore en later op de koopvaardijsschepen en in de stad door eene roekelooze onvoorzigtig- heid is aangerigt; niet door eene ziekte, die de *Utrechtsche Courant* aan de ongezonde kreek der kolonie Suriname toeschrijft, maar door eene ziekte, die door Zr. Ms. korvet de Heldin onder het bevel van den kapitein ter zee W. Stort, van het gezonde Curaçao naar Paramaribo overgebragt is (zie *Surinaamsch Weekblad* dd. 26 Maart 1854).

In de vochtige en ongezonde kreek van Suriname doen onze schepen de gele koorts niet op en deze heeft niets gemeens met de slavernij, die door de *Utrechtsche Courant* er wordt bijgeslept. Wanneer er geene slavernij meer zal bestaan, zal de lig- of ankerplaats der schepen toch wel niet veranderen en of er minder noodig zullen zijn zal de tijd leeren. Het aantal koopvaardijsschepen zal stellig verminderen zoo niet geheel over- bodig worden. Eene plotsinge vrijgeving der slaven heeft Fransch Guyana genoegzaam tot haren vorigen natuurstaat doen terugkeeren, door vol- strekte verwaarloozing van den landbouw, en de toestand van Britsch Guyana moge ons tot voorbeeld strekken. Sedert der vrijgeving der slaven zijn daar meer dan 60,000 immigranten ingebragt. Zal Nederlandsch Guyana op die ondersteuning van het moederland kunnen rekenen zoo als ons is voorgegaan door Brittanie?

Elk kolonist, elk eigenaar van plantage in de kolonie Suriname, ziet met verlangen het tijdstip te gemoet, waarin den landbouw door vrije handen zal kunnen gedreven worden. Maar een vijand van slavernij, als wij zijn, omdat zij den mensch vernedert, verkiezen wij haar boven een toestand als wanneer Suriname jammerlijk zal te gronde gaan, wanneer door eene overhaaste en plotselinge vrijgeving de onmondige kinderen aan hun lot zullen zijn overgelaten.

AMSTERDAM, 2 Februarij 1855.

D. R.

SURINAME, December 1854.

SURINAME'S TEGENWOORDIGE STAAT.

Meer en meer wordt het vooruitzicht hier donkerder, want alles wat de kolonie betreft wordt in het geheim behandeld; zelfs wat in Nederland publiek geschiedt, wordt in onze couranten, die onder de *censuur* zuchten, nooit vermeld, veel min door de Regering. Is het billijk, regtvaardig en oprecht gehandeld, dat onze belangen bij de vertegenwoordiging behan- deld worden, zonder dat wij daarvan iets mogen weten? Het is dan ook niet te verwonderen, dat bij de slaven de hoop verdwijnt, dat door eene opheffing der slavernij, zij uit een ondragelijken toestand verlost zouden worden; ontevredenheid, verzet tegen willekeurige handelingen, in bosschen of naar Britsch Guyana te ontvlugten, is aan de orde van den dag; en bij de slavenhouders was de eenige hoop van redding, dat zij door eene compensatie in de gelegenheid zouden zijn, om te verhoeden, dat hunne onroerende goederen, waaraan slaven behooren, die veelal meer dan eene eeuw in het bezit van hunne familie zijn geweest, door den gedwongen verkoop in handen van derden, veelal suikerplanters, zouden overgaan. Dezer dagen heeft een dergelijk bedroevend schouwspel plaats gehad: eene katoenplantaadje, waaraan 140 slaven behooren en welke altijd in het bezit van éene familie is geweest, doch waar door lage prijzen en weinige opbrengst der katoen, het onderhoud en vooral door de hooge en druk- kende landsbelastingen (vijf gulden per hoofd van het pas geboren kind tot den oudsten en van zieken en gebrekkigen), niet meer de uitgaven kunnen bestreden worden, was het gevolg, dat het effect in executie en seques- tratie werd genomen; men zocht door procedures de zaak te rekken, om ein- delijk, wat zoo lang verwacht is, dat de slavernij tegen compensatie zoude worden afgeschaft, zoo als bij onze bureu reeds lang geschied is, zoude plaats hebben. Doch eindelijk werden de slaven geregelijk ver- kocht. Een aanzienlijk suikerplanter kocht dezelve voor 15 miltie gulden en alhoewel hij zijne slaven niet harder, wij zouden denken beter, dan op andere suiker-effecten behandelt, weigerde nogthans aldaar de groote raecerheid der slaven hem als hunne meester te erkennen, wel wetende wat hun lot zoude zijn, als zij op een suikerstaat, waar reeds verscheidene slaven mogten bijgebragt zijn, zouden moeten werken: niet alleer de mannen altijd zwaren arbeid met de spaden, *dagtaak*, welke voor den sterken, gezonden en bij geschikten grond voor een korten tijd dra- gelijk, maar vooral voor hunne vrouwen, zwangeren, moeders en kin- deren ondragelijk is. Daarenboven zijn zij ondergeschikt aan de slaven- magt van het suiker-effect, zij heeten daarom *katibo: slaven van slaven*, en de haat gaat zoo ver, dat ze elkander vergeven. Zelfs de wraak wordt op de kinderen uitgeoefend. Noch de plaats, noch de ruimte ge- doogen, om al de gruwelijke gevolgen te vermelden van het transporteren van slaven, vooral naar suiker-effecten; het is voor het oogenblik genoeg, dit met een paar woorden in het algemeen te hebben gezegd. De voornemende weigering, door de geregelijk verkochte slaven, om hunnen nieuwen eigenaar als hunnen heer te erkennen, had ten gevolge, dat de heer proc.-gen., vergezeld van soldaten of schouten, geaccrediteerd door de officieren der burgermagt (*directeuren*), de slaven aldaar onverhoeds over- viel; een 14-tal mannen werden zeer ernstig met *Spaansche bokken* en twee anderen nog zwaarder gestraft en naar het fort Amsterdam en elders gebannen. Eenige weken liet men verlopen, als wanneer de proc.-gener., vergezeld van de burger-autoriteit, zijn bezoek herhaalde, denkende dat, met het gemelde voorbeeld, de overige door vrees eene hekkentis zouden afzeg- gen, die aan hem en den nieuwen eigenaar welgevallig zoude zijn, doch geenszins was dit het geval; vooral gaven de vrouwen, standvastig, moe- dig en onverschrokken, welk lot men haar ook mocht laten ondergaan, luide hare voornemende weigering te kennen en bleven tegen alle ver- maningen daarin volharden. Men besloot een twintigtal hoofden, meest vrouwen, met hunne kinderen, naar de gemelde vesting te bannen. Gelaten namen zij de straf aan.

Dat het lot der vrouwen, moeders en kinderen, vooral op suiker- en eenige andere plantaadjen ondragelijk is, moeten wij met eenige voorbeelden bevestigen, welke onlangs plaats vonden en ons bekend zijn. Eene moeder van een kind, dat naauwelijks één jaar oud en nog zogen was en reeds heel taak moest arbeiden, omdat zij laar kind, dat bovendien nog ziek was, had gedrest (geneesmiddelen had toegediend en gewasschen), wat pap voor hetzelfde gekookt en de borst gegeven had, slechts een *weinig* te laat, daar zij de overige slaven, die vooruit op het pad waren nog goed zien kon, des morgens naar het werk begaf, liet de directeur haar het pantje (*) afnemen en op het bloote ligchaam, door den Bastiaan, geweldige zweepen en des nachts in het ziekenhuis, met een paar vingerba- nenen tot voedsel, opsluiten. Zij en verscheidene andere vrouwen, waar- onder Afrikanen en kleurlingen, die afkomelingen van blanken waren, brag- ten hare klagen in. En wat was het gevolg, als wij goed onderdrijf zijn? Dat die directeur kort daarop in de burgerlijke magt bevorderd werd!

Dit zijn geene geïsoleerde feiten, die slechts bij enkele plaats vinden, maar in *massa* brengen vrouwen en meisjes hare klagen in, en wel meest over te zwaren arbeid en verkeerde of slechte behandelingen. Nog slechts eenige maanden geleden hebben van twee plantaadjes zich de vrouwen, de veldmagt onder een van dezelve, 30 a 40 stuks, zich bij de burger-autoriteit vervoegd, klagende voornamelijk over te *zware* werktak. Een zoogenaamd onderzoek had plaats en een geruimen tijd daarna, toen niemand er meer aan dacht, verscheen onverhoeds de bur- ger-authoriteit, de kapitein en zijne officieren, alle *directeuren* van plan- taadjen, en werden aan vrouwen en meisjes geweldige zweepslagen, gewoon- lijk geschiedt zulks *naakt*, op het onderlijf toegediend. Van hunne onschuld moesten zij overtuigd zijn geweest, daar, naar de geruchten, zij, niettegenstaande de pijn, bleven uitroepen, dat de straf onregtvaar- dig was!

Wanneer zulke daden bij de slaven van het vrouwelijke geslacht plaats hebben, dan behoeft het niet opgemerkt te worden wat dan bij de mannelijke slaven moet plaats vinden. Onophoudelijk hoort men dan ook, dat zij in de bosschen ontvlugten en wegloopen, dat de gedeelegde regtbanken, heemraden, meestal *administrateurs* en *plantaadjen*, op de plantaadjen strafocfeningen gaan verrigten; en wel juist in die districten, waar de slaven van elders geconcentreerd worden. De kust en de rivie- ren, moet men met kanoneerbooten, schoeners of wachtboten blokkeren. Bij het inladen van producten moeten er militairen op de schepen ge- plaatst worden en evenwel had onlangs in het district Coronie op een vaartuig, waarop een korporaal en 6 soldaten waren, de ontvlugting van 14 plantaadjen- slaven plaats; met moed en overleg voerden de Negers deze daad uit. De korpo- raal liet, alvorens de slaven aan boord kwamen, zijne manschappen met scherp laad, verdeelden hen, bij het inladen van het katoen, tusschen de slaven en niet

(*) *Lap*, die om de lendenen wordt geslagen.

tegenstaande dat, ontwaapend de slaven de militair, en wisten hen in het ruim te houden, liepen het anker licht, de zeilen bijzetten en stevenden zoo naar het vrije Britsch Democrarij!

De militaire post te Nickerie, die op de ontvlugting der slaven moet passen, is ook kortelings zelf naar de Engelsche kust, na het kanon vernageld en de vlag aan den stok doorgesneden te hebben, gedeserteerd. Benige manschappen in eene boot werden hun nagezonden, zij stapten aan de overzijde der rivier Corenstein aan wal, om te zien of men ze kon inhalen, en deze laatste zeiden ook hunnen kommandant vaarwel, voegden zich bij den eersten en gingen met de wapens heen!

Wat moet eindelijk hiervan het gevolg worden, wanneer de militairen, die op de slaven moesten passen, zelve naar Britsch Giriana zich verwijderen? Nog meer valt hierbij te denken, als men weet, dat de soldaat in nauwe betrekking staat met den slaaf! Zijn dit niet zoo veel tekenen, dat men zeggen moet: God is met de slaven! Hij zal het onrecht niet verder dulden! En wanneer eens die beginselen tot verschrikkelijke ontwikkelingen overgingen, wie zou dan hiervan de schuld moeten dragen, dat men ongewoelig gebleven is voor alle onmenselijke lasten, voor alle vermaningen, voor de hand van de Voorzienigheid? Daarenboven, heeft men voldaan aan de Tractaten, aan de beloften in, al de Regerings reglementen gedaan betrekkelijk de Afrikanen? Moet men wachten dat eens die schuld gevorderd zal worden?

En nu wenden wij ons voor het laatst tot het Nederlandsche volk, en vooral tot het schoone en edele geslacht, en noodigen het uit, om alle geoorloofde middelen aan te wenden, opdat die ontorende staat worde opgeheven, dat hare kunne niet meer als het redeloos dier schaamteloos gezeveet worde, en dat zij niet meer in naam van het Regt, door degenen die zij aanklagen wegens betoonde moederliefde aan hare zuigeling, gestraft worden, waarvoor zij eerbewijzingen genieten moesten.

EENIGB SURINAAMSCHE INGEZETENEN EN SLAVENHOUDERS.

MENGELINGEN.

HET VISSCHERSMEISJE VAN NEUWHAVEN.

Newhaven is een van de grootste visschers dorpen van Schotland, misschien van geheel Engeland, nagenoeg een mijl ten noorden van Leith en drie mijlen van Edinburg, aan den oever des zeeboezems Forth gelegen. Het wordt door visschers bewoond, die een eigenaardig jargon spreken en zich van de rondom hen wonende Schotsche bevolking wezenlijk onderscheiden. Zij sluiten alleen onder elkander huwelijken en nemen de strengste afzondering in acht. De mannen visschen, de vrouwen dragen op den rug den visch naar de stad en het is een eigenaardig bewijs voor de verharding en kracht der laatstgenoemden, dat zij, met de ledige manden uit de stad terugkeerende, deze met steenen vullen, omdat de last haar te licht zoude wezen. Hunne nationale kleederdragt is over het algemeen aanlokkelijk, in vele gevallen zelfs fraai te noemen.

Even als alle zeevolk zijn de bewoners van Newhaven verbaasd bijgevoelig; zoq stellen zij bijv. hun vertrek een of twee dagen uit, wanneer zij iemands ontmoeten wiens gezigt hun onheilspellend toeschijnt, hetwelk zij moeten vermelden, omdat het door ons mede te deelen verhaal gedeeltelijk zijnen oorsprong heeft in dit bijgeloof.

Het schoonste meisje van Newhaven was, voor ruim 22 jaren, zekere Lillias Rae, de eenige dochter van een ouden visscher, die de helft eener visschersschuit zijn eigendom noemde. Zij was verloofd met een jongeling, die insgelijks het beroep van visscher uitoefende, Larry Stirling genaamd, en voor den besten danser en knapsten jongman van het dorpje werd gehouden. Een ieder achtte de jongelieden een geschikt paar en de bruiloft zoude plaats hebben zoodra Larry terugkeerde van de haringvangst, die gewoonlijk omstreeks de helft van Juli eenen aanvang neemt. Plotseling liep door het dorp de mare, dat aan de kust van Berwick en St. Abbs Head eene school haringen was verschenen. Op het vernemen van dit blijde bericht geraakten alle handen in beweging, want deze vroege eerstelingen, die ongemeen beter worden betaald, beloofden een groot voordeel, vernits eene goede vangst in dit seizoen meer winst oplevert dan zes latere vangsten.

Larry Stirling en zijne drie kameraden waren de eerste, die hun vaartuig zeeilree hadden. Zoodra dit geschied was, snelde hij ogeruimd van geest naar zijn meisje om haar te zeggen, dat hij vertrok en om haar nog eenmaal aan het hart te drukken. Vol met de schoonste hoop en gelukkig door de gedachte, dat hij na zijnen terugkeer zijne beminde in zijn huis zoude voeren, verscheen hij voor zijne bruid.

Wel Lilli, riep hij bij het binnentreden uit, Jack, David en Allan (de drie mede eigenaren van zijn vaartuig) willen afzien van hun aandeel in hetgeen onze togt zal opleveren, opdat onze bruiloft zeer feestelijk kan worden gevierd.

Dat is nauwelijks te gelooven Larij, antwoordde het meisje. En toch is het zoo; dat zal een feest geven zoo als in Newhaven nog niet heeft plaats gevonden. De oude Mollum moet al de snaren zijner viool aan stukken vijlen en Samlij Maclaren en Wullij Lings zullen van het fluitblazen barsten. Hoeze Lilli, de jongens en meisjes zullen dansen gelijk eene visschers pink bij eene zuidwestelijke koelte en punsch en brandewijn zullen stroomen, dat een vaartuig er in drijven kan.

God verlene er zijnen zeg en, hernam Lilli. Binnen zes dagen ben ik terug en dan steek ik u den gouden ring aan den vinger. Maar liefste, ik zoude bijna vergeten, dat ik iets voor u uit Edinburg heb medegebracht. Daarop haalde hij een collier van ruwe paarden uit den zak en legde het om den hals van Lillias, die wegens dit eenvoudige sieraad de uitbundigste vreugde te kennen gaf.

En nu, mijne waardste, moet ik weg; de anderen zijn reeds aan boord en zouden ongeduldig worden; wilt gij mij tot aan het vaartuig vergezellen.

Het meisje nam den voorslag aan, en nadat zij den voor haar kostbaren halsband zorgvuldig had geborgen en den gever nog menig kusje geschonken, legde zij haren arm in den zijnen en beide snelden naar de haven. Zij waren nog niet ver voortgegaan, toen zij eene vreemdeling ontmoetten, die een zonderling en terugstootend uiterlijk had, wiens schelmische oogen zich met geheimen lust op het verschrikte visschersmeisje vestigden. Zoodra hij voorbijgegaan was, hield Lilli den arm haars geleiders krampachtig tegen zich aangedrukt, en bleek als de dood fluissterde zij hem in het oor: Larry, hebt gij hem wel gezien?

Hem, wien? riep Larry verbaasd stilstaande uit. Dien man daar ginds, God beware ons; hij heeft een boos gezigt, Larry, en ellende en ongeluk zullen over ons heenstorten, indien gij heden naar zee gingt.

Wat drommel meisje, welke zonderlinge gedachten hebt gij toch. Ik wenschte, dat die man op den bodem der Rode zee lag, liever dan hier zijn gezigt te vertoonen. Maar gij zijt dwaas, gij hebt u vergist.

Neen waarde Larry, in 's Hemels naam, hij heeft den boezen blik, gij moogt niet vertrekken.

Oude wijven praates, met dien boezen blik; gij weet Lilli, dat ik heden volstrekt niet kan weghijven.

Gij moet thans blijven, Larry, zeide het meisje, terwijl het den beminde vasthield. Gij moet blijven. Bij onze wederzijdsche liefde bezweer ik u, veracht de waarschuwing niet, anders zal ons het ongeluk gewis treffen.

Larry lachte, maar deze lach kwam gedwongen te voorschijn, omdat hij, even als allen van zijnen stand geloof hechtte aan zulke voorspellingen. Hij had zich nu evenwel in het hoofd gezet, naar zee te willen gaan en daar hij wist, dat zijne kameraden niet zouden uitzelen, wanneer zij vernamen wat zijne bruid was bejegend, zoo trachtte hij alle zakenkomst met hen te verhinderen.

Zotternij, Lilli, riep hij, verachtelijk met den vinger klappende, uit. Al de heksenkunsten der duisternis zullen onze fiksche boot niet beletten, met hare roode vleugels de baren te doorklieven en zes dagen later na eene rijke lading haring terug te keeren.

Larry, om Gods wil, bij onze liefde bezweer ik u, denk toch aan den ouden Tamfairin, die ook het booze gezigt heeft ontmoet, desiettemin in zee stak en den volgenden dag over boord sloeg; denk aan den jongen Abbin Snewlie, die zijne oude grootmoeder altijd uitlachte, wanneer zij...

Gij zijt niet beter dan eene oude vrouw, indien gij zulke dwaze taal wilt voeren. Een gunstige wind, een heldere hemel en eene goede vangst op het oog; laat mij toch gaan, mijne waarde.

Zij waren inmiddels bij de haven aangekomen en het arme meisje, door angst en schrik gedreven, hield haren minnaar terug door zich aan hem vast te klampen.

Zie, Jack en Allan lagchen ons uit, riep Larij, terwijl hij een harte-lijken kus op hare lippen drukte, zich losscheurde en in het vaartuig sprong. De zeilen werden opgeschesen, want alles was tot het vertrek gereed, het touw, waarmee de boot aan den wal was vastgemaakt, werd losgemaakt, een luchtig windje vulde het zeil en als een pijl vloog het kleine vaartuig over de licht gerimpelde waterbaan. De arme Lillias wenkte met de handen een vaarwel, terwijl groote tranen over hare wangen biggelden. Zij volgde met de oogen de boot zoo lang, tot dat zij niet meer zichtbaar was. Met een angstig voor gevoel in het hart, keerde zij nu in tragen gang naar hare stulp terug en maakte zich werktuiglijk gereed, om een net te breijen.

Vijf of zes dagen later kwamen verscheiden der uitgezeilde pinken terug en verhaalden, dat men geene haringen had gezien en het bericht van hun verschijnen ongrond was geweest. Het vaartuig van Larij bevond zich niet onder de terugkeerde en toen Lillias de aangekomenen naar hem ondervraagde, gaven zij allen hunne verbaazing te kennen, dat hij nog niet terug was, omdat hij het eerst van allen de mislukking der onderneming iuziende, den steven landwaarts had gericht en derhalve reeds lang te huis had moeten zijn. Het rampzalige meisje gaf zich aan de wanhoop over. Zij hield het voor zeker, dat het vaartuig vergaan en de man met het booze gezigt alleen de oorzaak van dit ongeluk geweest was.

Dit was echter niet alzo. Toen Larry en zijne kameraden huiswaarts stevenden, hadden zij hunne togtgenooten ingehaald en voorbijgevaaren en naderden reeds den ingang des zeeboezems, toen zij nabij de Bass Rocks, een aan den ingang der bogt liggend rotsrif, en in het water heen en weder schommelend zwaart voorwerp opmerkten. Begeerig om te weten wat het was, stuurden zij er heen en ontdekten vier of vijf vaatjes Fransche brandewijn, die oogenschijnlijk door smokkelaars waren over boord geworpen. De verzoeking voor de arme visschers, die door het mislukken hunner reeds ontmoedigd waren, was groot. Zij wisten zeer goed, dat de strenge toelietten het opvisschen van zulke contrabande verboden en dat zij de zelve niet aan boord mochten nemen, maar daarvan aangifte doen bij de desbetreffende overheid, doch de eigenaardige toestand van Larry deed hem dit alles uit het oog verliezen. Hij keerde zonder visch terug en was dus niet in staat om zijne beminde Lillias te huwen. Op elk ander oogenblik zij, doch heden bezweek hij voor de verzoeking en zijn gevoelen als leider des vaartuigs deed ook de overigen weldra tot zijne meening overgaan. Men haalde dus de vaatjes uit het water, verbergde ze onder de netten en besloot het aanbrenken van den nacht af te wachten, om ze aan den wal in veiligheid te brengen. Het noodlot wilde echter, dat men hen op de daad betrapt; zij werden gevangen genomen en de ongelukkige Lillias vernam maar al te spoedig, dat haar minnaar en zijne kameraden te Leith in den kerker zaten en hun vonnis wegens sluikhandel te gemoet zagen.

Ten dage toen de Newhavensche visschers voor de regtbank zouden verschijnen, begaven ook Lillias en vele kennissen en vrienden van Larry zich naar het gerechtshof. De vergaangeneming op heeter daad was te duidelijk bewezen, dan dat het mogelijk ware geweest de zaak te verdedigen en Larry nam daarenboven alle schuld voor zijne rekening. Hij verklaarde, dat zijn invloed als leider der boot alleen de manschap tot het overtreden der wet had bewegen. Deze edelaardige bekentenis verschaftte de vrijheid aan zijne kameraden; vergenoegende men zich ten hunnen aanzien met eene strenge berisping en waarschuwing. Het visschersvaartuig werd verbeurd verklaard en Larry veroordeeld. De president der regtbank gaf voorlezing van die paragraaf des strafwetboeks, welke in dit geval toepasselijk was. Dienvolgens werd hij tot 100 £ geldboete veroordeeld, en ingeval hij deze som niet konde betalen, zoude hij tot op derzelve voldoening gevangen gehouden worden, doch aangezien hij zee-man was en in staat op Hr. Ms. schepen van oorlog te dienen, zoude hij gedurende vijf jaren bij de marine worden gebezigd.

Vijf jaren, riep Lillias snikkende uit, toen zij deze uitspraak vernam, dan neme God zich mijner aan; ik zal Newhaven niet wederzien.

De geldboete konde natuurlijkerwijze niet betaald worden; men vergunde Larry eene maand tijd, om de som bijeen te krijgen en toen de termijn verstreken was, werd hij met wanhoop in het gemoed, aan de omhelzing zijner beminde ontruikt, die met een gebroken hart den ongelukkigen jongeling nastaaide. Zij wist zich de zekerheid te verschaffen, dat Larry was gebracht aan boord van den Northumberland, een naar Westindie bestemd linesschip.

Maar nu naderen wij het romantische gedeelte van dit aan een waar voorval ontleend verhaal. Eenige maanden lang bracht Lillias in droefheid verzonken door en scheen alleen lust voor het leven te hebben verloren, doch later had er verandering in haar gedrag plaats. Zij zong haar *caller herrin* luider dan ooit en scheen zich in haar noodlot te schikken. Plotseling echter was zij verdwenen en niemand kwam iets van haar te weten, tot dat eindelijk een matroos, die met een schip naar Leith kwam, verhaalde, dat hij haar op reis naar Londen had ontmoet en dat zij hem had verzocht in haar dorp te zeggen, dat men over haar lot niet zoude treuren. Waarom, echter, zij naar Londen was vertrokken en wat zij daar voornemens was te doen, wist hij niet te vertellen. De tijd verstreek en schier niemand dacht meer aan haar en aan haren minnaar.

Te Londen aangekomen, schafte Lillias zich een matrozen pak aan. Sterk even als alle meisjes van Newhaven, met de zeevaart en den matrozenarbeid bekend, had zij het voornemen opgevat, om haren minnaar op te sporen, en zoo mogelijk dienst te vinden aan boord van den Northumberland. Op een naar Havana bestemd koopvaardijship nam zij dienst en gedurende de geheele reis gebeurde er niets wat haar geslacht zoude hebben kunnen verraden. Zij verrigtte naar eisch en gewillig haren arbeid en klauterde even als de beste matroos in de masten en raas. Bij hare aankomst te Havana vernam zij, dat de Northumberland voor Port Royal (Jamaica) kruiste. Zij verliet dus haar koopvaardijship en vertrok met een kleiner schip naar Jamaica. Daar aangekomen, zag zij den Northumberland op de reede voor anker liggen. Terstond begaf zij zich in een bootje en deed zich naar het linesschip brengen.

Toen de sloep, waarin zij zich bevond, het oorlogschip op kanonschotsafstand was genaderd, riep de op het dek geplaatste schildwacht den roeijers een krachtig halt! toe, omdat het aan gewone vaartuigen niet vergund is bij oorlogschepen aan te leggen.

Op het halfteek stond het meereedde der officieren en onder dezen de kapitein van het schip, terwijl overigens het zeekeestel wenelde van allerlei varensgezellen, maar Lillias, wier scherpende oog angstig de rijen der zeelieden doorliep, konde onder hen niet den genen vinden, dien zij zocht. De vrouwelijke schranderdheid bracht haar in dit oogenblik op een verstandig denkbeeld. Zich in de boot ophefende deed zij met krachtige stem het voorvaderlijke lied *Caller herrin, sax a penny caller herrin* hooren.

De officieren luisterden nieuwsgierig en verbaasd naar woorden, die aanhoudend herhaald werden, zonder dat zij derzelve betekenis konden begrijpen.

Voor den droes, riep de kapitein lagchende uit, wat wil die knaap met zijn *caller herrin*.

Niemand verstond het, en waarschijnlijk waren die woorden voor de geheele bemanning even onverstaanbaar als Cherokeesch of Hottentotsch.

Lillias was inmiddels het schip al meer en meer genaderd, en haar gezang onophoudelijk voortzettende, gaf zij geen acht op den schildwacht, die met schieten dreigde, indien men de boot niet stil hield. De manschap van den Northumberland keek nieuwsgierig en angstig over de borstwering van het schip en ook Larij Stirling werd door het zonderlinge voorval naar voren gelokt. Hij kende de betekenis van den uitroep, maar hij herkende zijne beminde niet in hare verkleeding.

Jongens riep de kapitein, wie van ulieden weet wat die gekke jongen daar in de boot bedoelt.

Larry trad met de muts in de hand naar voren en gaf de verklaring der woorden. De kapitein, die eene goede luim had en geloofde, dat de jonge matroos zich wilde laten aanwerven en tot dat einde vermeende zich op deze zonderlinge wijze te moeten voordoen, gaf last dat men de boot aan het schip zoude laten naderen en de varensgezellen op het dek komen, opdat hij zoude kunnen vernemen wat toch met die zonderlinge aardigheid werd bedoeld.

Nauwelijks zette Lillias den voet op het dek, of zij stortte tot aller verbazing en wel inzonderheid die van Larry in zijne armen en zeeq vervolgens bewinsteloos neder.

Nu eerst herkende Larry zijne geliefte Lilli.

Weinige minuten later stonden de beide gelieven in de kajuit van den kapitein, aan wien zij hunne geschiedenis mededeelden. Deze maakte zulk een treffenden indruk op hem, dat hij oogenblikkelijk aan Larry het onslag gaf. Het voorval verspreidde zich als een loopvaar over het schip en de gausche bemanning, van den kapitein tot den scheepsjongen, besloot eene geldelijke inzameling te houden, opdat het gelukkige paar naar de geboorteplaats zoude kunnen terugkeeren en voor het verbeurd verklaarde vaartuig een ander koopen. Het bedrag dezer inzameling bleek nagenoeg 80 £ te zijn.

Op den volgenden dag had aan boord van den Northumberland de trouwplechtigheid plaats, welke door de geheele bemanning in paradekleeding werd bijgewoond, en alhoewel daarbij de kunstvervingen van den blinden vioolspeler Mollun en van de fluitspelers Sandy Maclaren en Wully Lings werden gemist, ontrak het op de bruiloft toch niet aan muziek en dans.

Het jeugdige echtbaar keerde naar Newhaven terug en woont daar nog tegenwoordig gelukkig en door een ieder geacht.

CONCERT- EN TOONEELNIEUWS.

AMSTERDAM, Zondag 11 Februarij.

STADS SCHEUWBURG. Door het Ned. tooneelgezelschap is er niets nieuws ten toonele gebragt, even min als door het ballet- en door het operapersoneel. Het optreden van den Heer Colbrun als Zoroaster in Mozart's *Zauberflöte* is het enige nieuws, dat te vermelden is. Deze buitengewone zanger, die de registers van bas- en tenorstem en wel in eene zeldzame volmaaktheid vereenigt, imponeerde door zijne waardige houding en statige voordragt en door zijne schoone eenvoudige uitvoering. Hij enthiel zich van die voorbarige, overdrevene gevoelsuitboezemingen, waarvoor zijn voorganger, de Heer Dalle Aste tot geestdrift wist op te vinden en hij maakte zich ook niet aan den wansmaak schuldig, om rustpunten op toonen aan te brengen, waar de componist ze niet gewild, niet geplaatst heeft; kortom de Heer Colbrun heeft zijne taak beter begrepen en daarom misschien minder bijval behaald, alhoewel hij meer verdiende. Intusschen hebben de kunstminnaars de waarde zijner uitvoering en voordragt erkend, en die erkenning in levendige bijvalsbetuigingen doen blijken. Naar wij vernemen, zal hij eerstdaags als Bertram in *Robert der Teufel* optreden en alsdan gelegenheid vinden, zoowel de schoone diepe als hooge tonen te doen hooren. Op Woensdag e. k. veracht men de beneficevoorstelling van Mej. S. Sablailrolles, de zoonverdienstelijke en thans meest geliefkoosde tooneelkunstenaar van dit schouwtooneel, en bij die gelegenheid zal een vroeger zoo gaarne gezien belangwekkend tooneelspel, *de Man met het IJzeren Masker*, weder ten toonele gebragt worden. Dus redelen genoeg, om een druk bezoek te onderstellen.

SALON in de Nes. In den loop dezer week zijn twee nieuwe stukken ten toonele gebragt, te weten: *De Doornatte Liefde* en *het Huwelijk van Victorine*. Het eerstgenoemde, in hetwelk eene mannenhaatster uit gekwetste eigenliefde en koketterie aan een vrouwenhaatster netten spant, en benevens haren vijand zelve ook er in verward geraakt, is niet onaardig, werd door de Heeren Barbiers en Bamberg en door de Dames Roos van Dijk vlug en los afgespeeld, en vond bijval. Het andere stuk echter werd door de meerderheid afgekeurd, vermoedelijk wegens den lamtentablen inhoud en gerekten dialoog. Op morgen zal er een bijzonder belangwekkend stukje ten toonele worden gebragt; het voert tot titel: *De Eerste Schilderij van Poussin*, en de Heer Barbiers zal de rol van dien toenmaals nog jeugdigen, later zoo beroemd geworden Franschen schilder vervullen.

SALON in de Amstelstraat. De uitslag der opvoering van *Larry de Duivel* is hier even gunstig als vroeger in den Stads Scheuwborg geweest. De belangwekkende, onderhoudende intrigue, de pikante situatie, gevoeld bij de losse, vlugge, wel gesloten uitvoering hebben aan deze groote vaudeville ook hier een bijzonderen bijval verschaffd. Onder de vertooners hebben uitgemet de Heeren Kapper, Judels, Kiehl, Spoor, enz., en de Dames Coenen, Kiehl, enz.

GRAND THEATRE in de Amstelstraat. Twee voorstellingen van de Nederlandsche kunstenaars, de Heeren D. L. Bamberg en S. Lantinga, van welke de eerste druk, de tweede echter minder bezocht was, hebben genoegen gegeven. Het Nederduitsche tooneelgezelschap van de Heeren Schoeman en van Lier heeft voorstellingen gegeven op 5 dezer te Deventer, 6 te Zutphen, 7 te Arnhem, 8 te Doetsburg, 9 te Deventer, 10 te Nijmegen, en zal heden avond alhier spelen. Door het Hoogduitsche tooneelgezelschap zijn met bijval ten toonele gebragt: *Die Aufferstondene*, reeds vroeger onder den titel van: *Seraphine de la Faille*, te dezer stede gezien, *der Platzregen*, mede reeds hier ter stede vertoond, en *Familien-Zwist und Frieden*, eene episode uit den opstand van 1848 in Duitschland. Als naar gewoonte hebben zich in die stukken onderscheiden de Heeren Günther, Frey, Blank, Fühling, Denkhausen, Stolte, Neuber, enz., en de Dames Munster, Stern, Frey, Vigner, enz. Bij gelegenheid der beneficevoorstelling van den Heer Blank, een der beste en meest geliefkoosde leden van dit welingerigte tooneelgezelschap, op Woensdag e. k. zal worden ten toonele gebragt *Drei Tage aus dem Leben eines Studenten* en *das lebendig todtte Schneiderpaar*, twee vrolijke komische stukken, die gewis eene perfecte vertooning zullen vinden, en veel stof tot lagchen zullen geven.

SALON op den Singel. Onder de herhaalde stukken heeft nu weder als vroeger *les Folies Dramatiques*, een alzerst kluchtspel, genoegen gegeven. Mw. Bossau, Mw. St. Victor en de Heeren Lemer, Juignet, Robert, enz. hebben zich bejveerd, de puntige trekken in hetzelfde te doen uitkomen en niet zonder vrucht. Op morgen hebben de kunstminnende bezoekers van dezen schouwburg een buitengewoon kunstgenot te wachten door de vertooning van het blijspel *les Femmes Savantes*, een der meesterstukken van Molière; de keuze van zulk een klassiek stuk, verstrekt den beneficent, den Hr. van Hoek, tweede regisseur van dit schouwtooneel, tot eer, en zal hem ongetwijfeld een druk bezoek bezorgen.

NEUES HOCHDEUTSCHES THEATER op de Erwenmarkt. Verscheidene belangrijke stukken en wel voornamelijk *Farinelli*, werden met bijval herhaald en gaven, voornamelijk aan den Heer de Marchion en Mej. Turba, gelegenheid hunne talenten ten toon te spreiden. Het reeds van vroeger alhier bekende en gaarne geziene volksdrama *Marie Jeanne*, is ook in dezen schouwburg met den besten uitslag ten toonele gebragt. Inzonderheid hebben bij de over het geheel zeer verdienstelijke vertooning uitgemet Mej. E. Schneider als de brave, gevoelige vrouw Marie Jeanne en den Heer Hamel als derzelve loszinnig maar welgroud echtgenoot. Van de overige vertooners verdienen de Dames Pakke, Etltinger, Bethmann, Keller, enz. en de Heeren v. Grasshoff, Ludwig, Christl, enz., melding. Het voor morgen avond aangekondigde nieuwe tooneelspel *Toni und Walburga* behoeft onze aanbeveling niet, daar de directie van dezen schouwburg reeds eene omslagtige aanrijzing zoowel omtrent den inhoud van het stuk als omtrent de rolbezetting onder de gewone tooneeladvocentien gevoegd heeft. Aangaande den Hr. Ira Aldridge, den vermaarden zwarten acteur, vernemen wij, dat hij in den loop der volgende week stellig verwacht wordt, en zijne voorstellingen eerstdaags zullen beginnen, en wel met de vertooning van Shakespear's *Othello*, waarbij hij door medewerking der leden van het Hoogduitsche tooneelgezelschap in de Hoogduitsche taal zal ondersteund worden.

FRASCATI. De buitengewone bijval, die den uitstekenden viool-virtuoos, den Heer T. Hennen, van Londen, op het concert van Zondag jl. weder te beurt is gevallen, heeft hem op nieuw aldaar een engagement verschaft. Hij zal een fragment (*Adagio en Rondo*) van een concert van Vieuxtemps en eene *Fantaisie* van Ernst voordragen. Bovendien zullen Beethoven's *vijfde symfonie* en meer andere belangwekkende stukken ten gehore gebragt worden.

ODEON. Het voor morgen avond aangekondigde concert van Mw. Sophie Förster en den Heer Nabich, beiden als uitstekende artiesten genoegzaam bij ons bekend, behoort een bijzonder keurig kunstgenot, waartoe de medewerking eener bloeiende *Liedertafel* en die van den verdienstelijken jeugdigen pianist Stöger Heinefetter mede niet weinig zullen bijdragen.

FRANSCHE VAUDEVILLE THEATER op den Singel. Op het heden avond plaats vindende laatste *Zondags-Concert* zullen zich doen hooren de Heeren Vrugt, zang; Stöger Heinefetter en J. Sangar, piano-forte; W. A. W. Barth, fluit; C. C. Fischer, viool; en Appy, violoncello. Zulk een verscheidenheid van kunstgenot, als hier geboden wordt, zal gewis een talrijk bezoek uitlokken.

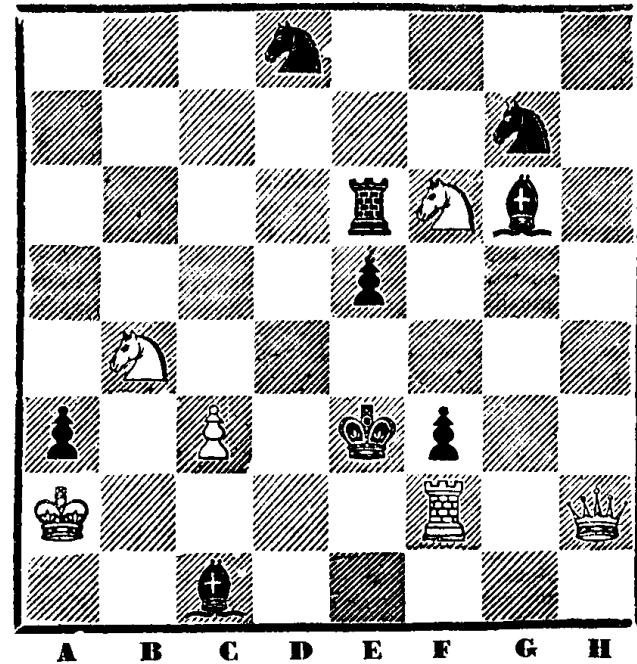
Het heerlijke *Cycolorama* van Tyrol, Zwitserland en Italie, ten toon gesteld in het ODEON, wekt nog bij voortdurende de belangstelling onzer kunstminnaars op.

SCHAAK SPEL.

OPGAAF No. 412.

Wit begint en geeft op den 4den zet mat.

ZWART.

PROBLEMA'S.

1. WIT: Kon. A 8, Kgin C 2, Rheer C 1, Paard E 5, Pions A 4 C 3, E 4.
ZWART: Kon. E 7, Pion A 5.
Wit geeft op den 3den zet mat.

2. WIT: Kon. F 8, Kgin D 3, Kast. A 6, Paard F 5.
ZWART: Kon. G 6, Rheer D 2, Pions D 6, E 6, H 5.
Wit geeft op den 3den zet mat.

OPLOSSING VAN N°. 411.

1. WIT: F 2 op F 4 † ZWART: G 4 op F 3
2. C 4 " D 6 Onverschillig.
3. D 6 of D 8 geeft † en mat.

OPLOSSING DER PROBLEMA'S.

1. WIT: E 3 op F 5, C 4 op F 7, A 5 op B 6, F 7 op E 6 (met variatie).
2. WIT: D 6 op B 4, C 3 op C 2, D 5 op F 3, B 4 geeft mat (met variatie).

Wij hebben goede oplossingen van de Opgaaf ontvangen van de Schaa'kgezelschappen *Et nos poma namus*, te Zalt-Bommel, *Schaakiehelbers* te Moennickendam, *Inspanning tot Uitspanning* alhier, de HH. D. te Middelburg, G. S. en J. D. B. te Dordrecht, W. M. T. te Hillegom, C. d. J. en D. A. te Krommenie, J. B. C. M. E., J. P. J., d. H. Jr., alhier.

AMSTERDAM BIJ GEBR. DIEDERICH'S. — GEDRUKT BIJ C. A. SPIN & ZONN.